

Autonomia państwa i Kościoła

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

- w teorii i w praktyce -

Konstytucja z 1997 roku mówi, że państwo jest „*bezstronne w sprawach religijnych*” (art. 25, pkt 2), podobnie powiada art. 1 Konkordatu, wprowadzając jednocześnie pewną aluzję, do odmiennej interpretacji, której myśl rozwinęto w „Oświadczeniu rządowym z dnia 26 stycznia 1998” [1], wydanym „w celu zapewnienia jasnej wykładni przepisów Konkordatu”. Rząd pospieszył z wyjaśnieniem, że „1. Zasada wyrażona w artykule 1, według której Państwo i Kościół są niezależne i autonomiczne, jest w istocie nadaniem wyrazu prawnego praktyce, jaka wytworzyła się w Polsce na przestrzeni ostatnich lat. Oznacza ona rezygnację z takiego pojmowania norm konstytucyjnych, które wyrażało stosunek antagonistyczny, **na rzecz wykładni zakładającej współdziałanie dla rozwoju człowieka i dobra wspólnego**”. Aby nie powstały niejasności, rząd wyjaśnił, że zasada rozdziału Kościoła i państwa oznaczać będzie nie *rozdział Kościoła i państwa* lecz brak działań antykościelnych, co więcej zapowiedziano, że literalne odczytanie niezależności i autonomiczności jest błędne, gdyż zapowiedziano „współdziałanie”, które jak wiadomo było praktyką „ostatnich lat”, które oczywiście implikować musi jakieś zależności. Jak się mamy okazję ciągle upewniać, te zależności są po stronie państwa [2]. Jako ważne racje *współdziałania* posłużono się w oświadczeniu wielce ogólnikową formułą o *rozwoju człowieka i dobru wspólnym*, nie wyjaśniając jednocześnie co te terminy oznaczają. Uznać należy więc, że przepis o niezależności i autonomiczności państwa i Kościoła ze względu na swą niejasność i nieprecyzyjność jest fikcyjny (otóż współdziałanie ma to do siebie, że zawsze rodzi jakieś zależności, nie można mówić o *niezależności*). Przyglądając się ugruntowanej praktyce przyznać musimy, że Kościół, który pomaga w dokonaniu otwarcia np. nowego mostu na Wiśle (pochlapując go wodą) przyczynia się, w jakiś nieuchwytny dla nas sposób, do *rozwoju człowieka*, względnie dla *dobra wspólnego*. Wszystko rozbija się o imponderabilia, nieuchwytny dla nas, lecz jasne dla Kościoła. Ogólnie jest tak, że to raczej państwo współdziała z Kościołem, natomiast Kościół współdziała z państwem wtedy kiedy w grę wchodzi interesy Kościoła. Tylko czekać, jak zostanie wydane podobne oświadczenie w kwestii postulowanej równości wyznań, w którym wyjaśni się nam, że oznacza ona w rzeczywistości brak współdziałania państwa w krucjacie księży przeciwko innym.

Przypisy:

[1] M.P.98.4.51

[2] Finansowanie uczelni w których szkolą się funkcjonariusze kościelni (KUL, PAT), Fundusz Kościelny, Komisja Majątkowa i in.

Mariusz Agnosiewicz

Założyciel, redaktor naczelny i publicysta Racionalisty, założyciel i prezes Polskiego Stowarzyszenia Racionalistów. Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 15-06-2002 Ostatnia zmiana: 17-07-2004)

[Oryginał.](http://www.racionalista.pl/kk.php/s,553) (<http://www.racionalista.pl/kk.php/s,553>)

Contents Copyright © 2000-2008 by Mariusz Agnosiewicz

Programming Copyright © 2001-2008 Michał Przech

Autorem tej witryny jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielem witryny są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tej witryny i jakiegokolwiek ich części.

Wszystkie strony tego serwisu, wliczając w to strukturę podkatalogów, skrypty JavaScript oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tej witryny oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tej witryny i nie korzystać z jej zasobów.

Informacje zawarte na tej witrynie przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów serwisu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na witrynie. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych serwisu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl